

Baltijas Semkopis.

Matija:

Par gadu 2 r., par 1/2 gadu 1 r. 10 l., par 3 mēn. 60 l.; ar pēckārtotību: a) par pastu: 2 r. 60 l., 1 r. 40 l., 90 l.; b) Zeltgavā: par gadu 2 r. 30 l.

Studinajumi

matija, 5 kop., 1/2 par rindinu.

3. gada-gājums.

Atstāvēšana:

Zeltgavā: Balt. Semkop. redakcijā, Katoku, cēlā № 2 (Sēdā); Rihgā: Zēlā Kaleju-cēlā № 4, pēc Kapitaina un Zeltgavā t. t. grahmatu-bodē un pēc Verchendorff t. Kalku-cēlā № 13. Zitur: Pēc mahitajiem, stolotajiem, pag. vezateem, strihvereem un visās grahmatu-bodēs.

№ 26.

Zeltgavā, trešdēcēnā, 29. jūnijā.

1877.

„Baltijas Semkopis“

ari no 1. jūlija šch. g. ir apstāvējams un matija: par pastu 1 r. 40 l., nonemšanas-veetās 1 rub. — Pirmos numurus it no eefahkuma wehl war dabot.

Rahditajs: No kara-laukeem. Dashedas sijas: No eefahkemehm. No ahrsemehm. Ahrsemju politika. — Wispahriga daia: Muhju kara-wadoni Lu-frijas Meijars. — Lauksaimneziba: Alhibda J. H. kungam. Skunstigees jeb pefhtamee mehsti. Preefch faritana trusta. — Abildas. — Studinajumi.

No kara-laukeem.

I. Pēc Donawas.

Muhju kara-spehks tagad jau pēc Galazas, Brailas, Stastichas, Matichinas, Hiršowas, Sifowas un Nitopoli pahr Donawu pahr-gahjis un tur nostiprinajahs. Muhju kara-spehka laimigai pahrkufch-ghanai nahja ari Turku ne-apdomiba palihgā. Tee tizeja, ka uhdens muhju kara-spehku wehl atturehs kahdu laiku no pahreechanas un fawahka labu daļu no saweem kreetnakeem pulkeem pret Montenegriju, zeredami, ka muhsejee gaidihš, kamehr uhdens nokritihš. Muhju kara-wadoni bija zitadās domas. Ja tee buhtu gaidijuhchi, kamehr uhdens pawifam nokritas, tad pahrkufchghana buhtu bijuse jo gruhstaka, jo semee lihdsenumi winpus Donawas tad buhtu koti ismirkufchi un tadehš tahlak eefchana pa teem koti gruhsta, turpretim tagad ar laiwinahm un plosteem daudš labak wareja fahneegt fahnumu. No wis leelakā fwara preefch muhsejeem ir pahreechana starp Galazi un Brailu, tapehž ka tur tas weenigais dselšzefch, kas muhju Donawas armiju zaur Rume-niju saweeno ar Kreewiju. Turki fawelk sawus spehks starp Kostown un Silistriju, laj waretu wehl reis „atpertees," ka muhju kara spehks fche tik drihs netaptu pahri, ne-aifneegtu juhrmalu un ar muhju mel-nās juhras floti nesaweenotos, kura jau daichus Turku kugus nokeh-ruki un zaur to peerahdijusi, ka Kreewija ari fchini sinā smangaka. Rā jau pag. numurā wehstijahm, 15. jūnijā Beifara Majestete pahrzehlahs pēc Simnizas par Donawu pahri, apmelleja kara-lauku un pateizahs duhshigajeem tareweem. Eedshwotaji to apfwei-zinaja ar befgaligahm gawilehm un feeweefchi kaisija pufes us zeta.

Par Turku kara-spehku jaunatas sijas wehsti, ka tas stahw fchahdā mehrā un fchinis weetās: pēc Schumlas 60,000 wihru, pēc Widinas 30,000 wihru un pēc Sofijas 10,000 wihru. Kad nu Wi-dinas un Sofijas kara spehks maj eewehrojams, tapehž ka par daudš tahtu, un kad no 94,000 wihreem, kas Ruffchukā, kahdeem 24,000 japaleek un jafargā fchis zeetofnis, tad Turki labi ja 70,000 wihru jūlija eefahkumā muhju 120,000 fareweem war stahdit preti. Tapehž naw domajams, ka Turki fchijpus Balkana kaujā eelaidisees. — Muh-sejee ir Matichinu eenehmufchi, kuras kanali diwi Turku monitori aif-speesti. Wini ir usatzinati, laj padobahs un tee ari zita ne ka newar darit. Starp Ruffchuku un Giurgewo top us abejahm pufehm stipri fchauts. Abas pilsehtas efot drupds.

II. No Montenegreischu kara-lauka.

Pagahjuhchā numurā minejahm, ka par Montenegriju fchaidru sinu truhst, fchoreis waram par fcho kara-lauku fchaidratas sijas pa-fneegt. Montenegreischu, fcho „falmu wanagu" leetas stahw pehž jaunafahm sijnahm glufchi labi. „Montenegreets nebehgs;" fcho pa-runu tee ari tagad par pateefigu peerahdijuhchi. Meraugotees us to, ka Turku kara-spehklam pret Montenegreischeem bija pahraf leels pahrf-wars, tad tomehr abi Turki kara-pukti sem Mehemeta Ali Pascha un Suleiman Pascha wadihchanas ir gruntigi fahauti, tā ka ilgs laiks pa-ees, eefams tee no jaina fahafisees. Turku pametums ir toti leels. Rahds korepondents raksta, ka zeli, pa kureem Turki wilkufchees pro-jam, ar lihkeem ka apfchti bijuhchi. Wisas grawas un plaižas (alas) no puhstofcheem lihkeem fmiridot. — Kad eewehrojām, ka Turkeem pēc wisas fchihš nelaimes tagad fahfchta muhsejeem leels kara-spehks preti, tad war drofchi tizet, ka Montenegrijai us kahdu laiku buhs meers un atpuhchahahs, ko ta zaur fawu firdibu ari pilnigi ispel-nufees.

III. Wija.

No fchejeenes mums fchahdas sijas pēc rofos. 11. jūnijā bija gene-rālim Olobfchio pēc Zichedfire kauschahahs. Turki toti firdigi turejahs, to-mehr tapa no muhsejeem uswareti. 12. eenaidneeki pēc Samebas jem Derwifcha Pascha wadihchanas muhsejeem usbruka, bet tapa gruntigi fahauti. Wlums eewainotu un kruitufchu 400 un dafchi ofizeeri. Pēc Suchumas Turki ar weenu nahf malā. Pēc Lord Turki usbruka generalim Achajowam, bet tapa gruntigi fahauti. Pēc Karalabuchas (Bajasides tuwumā) general-majorš Kolobulai — Chans ar eenaid-neeku fahwahs, atfita eenaidneeku un atlahpahs pret Orjowu, ka-mehr is Griwanas, Alstafas un Alefjandropoles palihdjiba peenahf. Ap Karju ir 40 werstu garfch rinkis apfentts un apfchahdichana ne-maj nemitejahs.

Dashedas sijas.

No eefahkemehm.

Ar fcho numuru mehš saweem zeem, lasitajeem pa-fneedsam kara-fahrti, kura, lai gau masa buhdama, tomehr — ka mehš zeram — ar labpatifchahnu kufhs preti nenta. Wina ir usfch-tigi un katrā sinā riktigi fihmeta un tilai dafchi wahrdi naw pehž muhju prahta, bet tadehš fahrties wehrte neteek pamafinata.

No Rihgas. 19. jūnijā Widsemes gubernators barons Uezfäll-Güldenbandt kungs isbranzis gubernu rewideeret un nodewis gubernas pahrwaldichanu wize-gubernatoram baronom Krüdenen kungam.

20. jūnijā pefrkons Rihgā kahdās trihs weetās eefpehris. **Bormfahtes dsimtkungs barons v. d. Ropp** pehž 37 gadu walbichanas pahrdeewis fchogad fawu muifchu un pahrnahjis us Zeltgawu dsiwot. Pēc fchirfchahahs wifš faimneeki to pawahdijuhchi lihds Preetules stanzijai pateifdamees par laipnibu, ko tas wineem

muischu walbidams parahdijis, 1849. g. skolu zeldams un 1866. g. mahjas pahrdodams.

Si Waltas. Par tureenē draudēs un pagasta skolotāju seminaru šči gada eksamēem raksta: draudēs skolotāju seminari peeteizahs uš eksameni 12 audsefai un 2 ahreneeki. Audsefai nolika eksameni, ahreneeki ne. Uš eestahšchanahs eksamenti bija 25 Latweešči un 3 Igauni peeteikušchees. Ušnehma 12 Latweešchus un 2 Igaunus. Pagasta skolotāju seminari nolika eksameni 12 audsefai un 3 ahreneeki. 13 ahreneeki taps wehl reis pahrbauditi. No jauna eestahjahs 18.

Widsemes muischneeku konvents nolehmis, Birkenruhes gruntsgabalu pee Zehsim nopirkt un tur otru gimnastiju zelt (st. "B. S." 24. num.)

Pasinojums. Preešch kahda laika atpatak nehmahs kahds Bertrama Kahrlis Zelgawas Wahzu awišeš Kursemes laukškolotāju konferenzes apwainodama wiše aprakstīt. Zit dascham, kas muhfu skolas buhšchanu un skolotāju konferenzes pasihst, israhbdijahs šchahds špreedums aplams un bij jabrihnahs, kur gan Bertrama Kahrlis reis pee šchahda špreeduma bij tizis. Tagad waru pasinot, ka Bertr. K. to rakstu jeb špreedumu is kahdas Wahzu grahmatinas wahrdu pehz wahrda norakstijis (tikai wajadfigajās weetas peelizis "Kursemi" klast). Tai grahmatinā teel par ahšsemes skol. konferenchem špreests; šaprotams, ka tahds špreedums newar uš Kursemi sihmetees, jo Kurs. skolotaji un winu konferenzes tatschu naw uš mata lihdsigās ar ahšsemes. Bet Bertr. K. par to ne ko neistaiša, noraksta un laišch to ka šawu špreedumu laudis. Janošchelo ka Bertr. K., kuršch riktigs norakstijahs leekahs buht un kuršch šewi ari par skolotāju behwejahs, ka tas toreis (un šči gan nebuhs ta pirma un beidsfama) pee šwešchahm špalwahm kehrees. Atkaufim zeen. lasitajeem tahdai darishchanai to peenahzigu wahrdu dot.

No Igaunijas. (Si "Est. Postm.") Wilandes aprinka pagasta wezaki notureschot šchogad 1. augustā trescho šapulzi Wilandes Igaunu beedribas mahjā. Pahšpreedumu programs naw wehl isfludinats. — Igauni šawus otros wispahrigus dšeed. šwehtk., kurus bija nodomajušchi šchajā mehnesi Tehrpatā isrihkot, atzehluschi kara deht uš nahlamu wafaru. "Schajā, preešch wišas walšts nopeetnā un šwarigā laikā mums nepeeklahjahs gawiles-šwehtkus šwinet," tā augšchā min. awiše teiz šwehtku atzehlchannu pawehštudama. Ari Igauni lasot ušzihgtigi preešch karā eewainoteem dahwanas. — Behrnawas Igaunu semkopibas beedriba isrihkoshot šcho wafar 29., 30. un 31. juliā Behrnawā mahju-šopu un rofu-darbu isstahdi. Preešch isstahdišchanas peenemšchot širgus, gowšlopus, zuhtas, aitas, mahjas-putnus, bites, moderneezibas isstrahdajumus un semkopju rokas-darbus. Pa isstahdes laitu buhšchot kahda pehz Pinu metodeš pilnigi ectaifita modereschana. Uš isstahdes tapšchot Igaunu un Wahzu walodā runas turetas par bišchu kopšchannu un Pinu moderneezibu. Goda-algas tapšchot titai par eekšcheme audšinateem lopeem idalitas, par no ahšsemehm eewesteem idalishchot titai usteikšchanas-rakstus. Par goda-algu špreedejeem iswehleschot tahdus wihrus, kuri naw beedribas lozekki. Isstahditajeem japeeteizahs pee laika pee beedribas preešchneeka C. K. Jakobsona k. Šchi ir jau otra isstahde, ko Igaunu semkopji pašchi isrihko, un Latweešchi? —

Warichawas lopu aištahwešchanas beedriba apjuhdschjufi kahdu mahjas puisi pee teeshahm, tapehz ka tas schurku, ko klasdā nokehriš, ar petrulēumu aplehjis un tad uguni peelaidis klast.

Behz Gotas profesoru Böhma un Wagnera isrehšinaschanas muhfu semes lodi apdsihwo 1.423,917000 zilweku.

Rijewas dabas ispehtitaju beedriba luhdja tautas apgaismošchanas ministra lungu, laj atkauj pee beedribas bišchu kopšchanas komiteju dibinat ar to noluhku, ka laukšaimneekus waretu ar bišchu kopšchannu no teoretiskās un praktiskās pušes eepasihstinat. Atkaufschana tapa dota un oktobri 1876. g. atklahja "Rijewas bišchu kopšchanas komiteju." Šchin gadā komiteja nolehmuš, preešchihmes bišchu koptawu eerittet, laj tahdi, kas to wehletos, šche waretu bišchu kopšchannu iimāhžitees. Wehlat, kad kapitāls buhs eekrahts, komiteja nodomajuš bišchu kopšchanas skolu zelt.

Par kartupeļu eeweschannu Kreewijā lašam "Seemeka

šwaigsnē", ka tee 1765. g. pirmo reisi eewesti. Nowgorodas gubernators Siwers lizis senatam preešchā, waj nederetu "semes ahbolus" taišni is Irlandijas parakstīt. Senats pawehleja medizines kolegijai, kahdam tirgotajam ušdot, kas to isdaritu. Keisareene Katrina II. pawehleja, preešch kartupeku eepirkšchanas 500 rub. ismaksat. Medizines kolegija isstrahdaja nošazijums, ka kartupeti andšinami un bruhlejami. Šchee nošazijumi beidsahs ar šcheem wahrdeem: Tā ka šchee ahboli loti labi, winu audšinaschana mas puhlina pagehr, bet daudš labuma atneš, un tee neween preešch laudihm, bet ari preešch wišeem lopeem ir patihlama, wefeliga bariba, tad tee japeeskaita labateem šaknu (dahrsja) augeem, un ar wišeem špehkeem jaruhpejahs par winu audšinaschannu, ihpašchi jau tapehz, ka tee reti kad ne-isdodahs un tapehz pee labibas ne-isdoschannahs un dahrguma leels atšpaids.

Kartupeku dšimtene ir Deenwidus-Amerika, kur tee aug leelā mehrā pa šaknu wišeem, pat wairak tuhtstoshu pehdu angsti wirš juhras.

"Odejas Behstnesis" raksta, ka galwas forteli taps drihsumā jauna kara-lanka awiše isdota.

"Birichas awiše" raksta, ka Odešā jau leela tabaka truhziba nomanama, tapehz ka tabaks šchini gadā is Turzijas naw eewests.

"Golofs" raksta, ka waldbai eefneegti statuti preešch akziju beedribas dibinaschanas širgu šahdsibu apdrošinaschanas deht.

Si Behrnawas apgabala raksta, ka tureenē lauki stahwot deesgan wahji. Ahbolinšch isfalis, rudsi zaur šaku maitati; ari augtu lokus šals apšahdejis. Starp 7. un 8. juniju bijuši tahda šalna, ka ne ween gurki, bet ari meeschji un lini nošaluschi.

Si Peterburgas. Daschi no šchejeenes Franzušchu kolonisteem luhguschji, laj teem atkauj Kreewijas armijā eestah. To starpā ešot ari ofizeeri, kas agrak Ašchirijā deenejušchi.

Bordeaug (l. Bordo) kopmani šametušchi 14,000 franku un nodewušchi šarkanā krusta beedribai is pateizibas, ka Kreewija tik draudšigi isturejušees 1870/71. g.

Zaur Wisangstaku pawehli 606 junkuru- un zitu kara-skolu audsefai pa-augstinati par ofizeereem.

Si Maskawas. Šchejeenes general-gubernators firšts Dolgorukows isrihko uš šawa rehšnuma 15 šlinneeku kopšchanas wagonus.

Si Ploješchi šiao, ka tur 33 ahšsemju un eekšchemes laikrakstu forespondenti eeraduschees.

No ahšsemehm.

Politikas pahrkats.

Kā lehti protams, tagad wišas walštis, ari Franzija, noškatahs uš Kreewu-Turku karu, no kura isdoschannahs atlehts winu isureschannahs politikas šinā. Tadeht tad ari par jo eewehrojameem jauneem politikas notikumeem šcho reis knapi ko waram šinot, bet gan no kara laukeem, kur Kreewijas kara-špehki ahtreem šoseem uswaredami eet uš preešchu. — Behz tam, kad Donawas armija pa leelakai dalai jau otrā pušē pahrgahjufe, muhfu galwas-fortelis no 16. junija no Ploješchi ir pahrzelts uš Simnizu (Rumenijā, pee Donawas, starp Mustšchuku un Nikopoli, pretim Sistowai). Muhfu Keisars pahrzehlees ari pahr Donawu un no Bulgareešcheem tizis šanemts ar gawilešchannu, ka jau uswaretahs un atšwabinatahs. Garidsneeziba, teefas lungi un laudis pašneedša Keisara Majestetei šahli un maiš, šeeweešchi aplaifija zeku ar putehm. — Bulgarijā jau ir eezelta Kreewijas waldbiba. Firšts Tšchertaski ir pagaidu gubernators un waldbibas padome is pašchu eedšihwotaju widus uš wina pawehli jau teel iswehleta. — Zit nomanams, tad tahs zitas walštis uš Kreewiju tagad tura daudš labaku prahtu, ne ka šenaf. Tā tad ari **Austrija** pat waldbibas awišešchini šinā neš it laiwnus rakstus, kurš teel atšihst, ka Kreewija newis šawa goda, ari ne uswareschannas waj tik Šlawu, bet wišu krietigu eedšihwotaju deht ar Turkeem, wed šawu un tadeht ar tahdu

meeru nepeeteekot, zaur ko scheem nekkustu pilniga drošība dota. Austrija zerot, ka deenvidus karš Turzijas robežās palikšot, tomēr viņai esot uš wīnu wihši jāstataihās gatawai un jābuhšot waija- dšigs, tad wina arī kerschotees pee sobina. Kā jau iigu num. mīnēts, Austrijai laikum peekritihš Bosnija un Herzogowina. Schihs domas apstiprina kahds luhguma raksts, kurā Bosnijas eedšiwotaji, masakais leela dafa no teem, luhdš Austrijas kejaru, lai Bosniju peedala pee wina walstis. — Saunatōs laikos šino arī, kā Austrijas daschadas tautihās: Slawi, Wahzi, Ungari, Tschedi zc. esot leelā ruhgschana, un arī tadeht ween jau waldbai jāstataihās gatawai. Schi eemešla deht bet gan wehl jo wairaf tadeht, ka Austrija bihstahs špehziņu Slawu walsti kaiminōs dabot, wina ruhpejahs un gahdā, ka **Serbija** pee schi kara neentū dalibu, lai tai wehla, pee kara beigahm, truhstu teesibas, leelas leetas pagehret. Bet knapi zerams, ka tas idofees, jo ta partija, kas Serbijas waldbu uš karu dšer, aug alahj leelaka, un pehz labas tairnibas Serbeem arī newar pār taunu nemt, ka tee scho idewigo briedi grib isleetot, Turku juhgu nokratit un tā tad tos augus baudit, uš kureem wureem sinama teesiba zaur teem upureem, ko tee, nobeigta kara swabadibas iskaroschanai nesuschu. Tomēr Serbeem arī it stingri jāewehero muhšu Semes tehwa prahts un wehleschanahs, jo Wiasch ir un paleek Serbu ihstais glahbejs un fargatajs.

Rumenijas firsts Kahlis ir parlamentu slehdšis, tam pateid- damees par ihstu patriotisku istureschanos, un wada sawus kara-pulkus, no kureem arī jau laba dafa winpus Donawas. Nesen ir peenahkts, ka Rumenija ir leels pulks Turku draugu jeb špijonu, tadeht Rumenija ir padota kara-litumeem. 5 špijoni pehz ihšas prozefes noschauti. **Wahzija** ir pastahwigi muhšu draugs. Firstam Bismarkam ir darba wairaf ne kā kad, kaut jo tas miht urlaubē. — Kahdā raksta Wahzu generalstaba ofizeeri noteesā uš to ašako Turku kara-wešchānu. — Gekschigs aisseenejums, par ko mehš senaf šinohahm, ir tih labi ideweēs, ka 8 reises wairaf naudas peesolits, ne kā waijadšigs. — **Anglija** nu gan ir apmeerinajusees, bet tatschu gluhn uš latru idewigu briedi, ka sawu labumu waretu wehrā nemt, wīnu zitu knapi ko eeweherodama. Sawu widus juheas floti wina aissuhrijuse uš juheas lihsumu Besika- Bai (pee Wšijas Turzijas), lai ta waijadšigā briedi buhtu tuwumā. **Turki**, kuru parlaments nu ir slehgtis, beš ka tas sawas darischanas buhtu nobeidšis, zihnahs pašu mahjās nu pret eenaidneeku tihri uš Turku wihši. Kamehr Kreewija sawangetos Turkus tapat istur, kā muhšejus, tamehr Turki netaupa neweena Kreema, kas wīnu nagōs kriht, bet to nomaitā beš schelastibas weenalga, waj tas eewainots, waj wešels. No Matschinas behgdami wini tatschu wehl atrada laika, pee 3 seewešcheem breesmigus šumpolu darbus padarit, Kreewi tos atrada kopā safeetus un nonahwetus. Kā Turku waldbi neween sawus parwalstneekus, bet arī pašu jultānu muhšija ar netai- nahm kara sinahm un kā schi diwi mihtakee klehija šunischji, Mahmuds Damat Pašcha un Medis Pašcha, it wīnus, kas wīnu melus atklahj, apšpeesch un, leelidamees, ka tas tairnibas wahrdā noteekot, leel šanemt un waj zeetumā eeslohdiht waj aishiht projam, par to mehš jau senaf šinohahm; tagad tih wehl peesihmesim, ka awiychu idewejeem un redak- toreem, kas ušdrihstahs tairnibu runat, it nebuht neklahjahs zitadi. — Waldiba lika leelas zeribas uš „Poku legioni“ un uš „reserwes armiju“, kuru beidsamo gribeja lihdi 200,000 wihru leelu šadabot. Bet ir schihs zeribas nepeepildahs, jo „Poku legione“ — kahdi 150 wasanki ih wīnu kungu semehm — ir tihai kā tushji neeki israhdijschis un reserwes armiju newar šadabot, tadeht ka latrs pehz eespehšchanas no kara deenesta atraujahs. Wīsur ir leelas išbailes un pat teem duhšchi- gakeem šaschtuka duhšcha, kad dširdeja, ka Kreewi jau pahri par Do- nawu. — Kamehr **Belgija** senafš nesen litumus peenehmis, kas melnajo (ultramontanu) warmahzibu pee walstis šapulzes lozektu wehles- chanahm šrupi aprobešho, tamehr wezais pahwests **Italija** ar taga- gejo **Frantschu** ministriju tomēr wehl naw meerā, tadeht ka ta tatschu wehl pa briedwprahtigu. Schi ministrija pateesi ir nelaimiga, gaudrihš ne weens ar wīnu naw meerā un wīnas pašas widū arī naw ween- prahtibas, kā tas ihpašchi arī pee apšprešchanas par parlamenta lozektu wehleschanas terminu israhdijahs, kura deht tee ir tagad wehl naw weenōs prahtōs. — Ari starp legitimistiem (kas lehnina walsti grib) ir ižehlees ne- meers, jo latra partija gahdā par šewi un pretojahs tahm zitahm. Dru-

zins prahtigati eet republikaneeschu un briedwprahtigo partijas. Tee senata lozekti, kas uš wīnu pusi, ir laiduschji manifestu Frantschu tautai, tai isstaidrodami, zih koti waijadšigs tas ir, ka tee 363 parlamenta lozekti, ko waldbi atlaida, atkal no jauna jāewehl. Daschi senateeri eeschot pašchi uš semehm, lai scho — politiski pilnigi riktigu — nodomu jo labati špehtu ispidit. Zaur senafš ministrijas atzelschānu un taga- dejās eezelschānu ir arī leela kopmanu un weikalneeku (tahdu wihru, kam andeles waj industrijas, waj arī zitas kahdas darischanas) partija pret waldbu, kā tas no raksteem redšams, ko tee Mak Mahonam eesnee- guschji. Pa tam tagadeja waldbi abahsch wīnus zeetumā, waj atzef no amata, waj arī noboda teesahm, kas tih ušdrihstahs pret wīnu ko runat. Briedwprahtigas awiēs teek aisseegtas un gastuhšchi, kur tah- das laja, teek uš pehdahm slehgti. Pat telegrami teek aiskerti, kur tih tas rakstits, kas isliktos pret waldbas darbeem. Turpreti melnajo laifraksteem ir pilnā waka un waldbas awiēs nepeekuhst republika- neeschus newat un Mak Mahonam šlawas un pateišchanas dšeesmas dšeedat. Tahs arī smahde, ka Thiers (I. Tjehs) nodomats par nah- kofcho republ. prezidentu, jo tagadejs tatschu no amata neatkahšchotees. Nu, redšehs kā buhs. Melnaje tatschu arī waldbai leeli draugi naw, jo wini tih gahdā par šewi un šaweem noluhkeem, tā ka Mak Mahons tagad teescham uš rosehju wis nesehd, un it ka wīnu gribedams „zih ne, zih“ eeprezet, wezais pahwests wīnam peesuhrijis sawu Pius-ordeni, ko wiasch arī peenehmis. — Bihdamees no apšuhdšechanas preekšč teesās, kā tas Frantschōs alahj mehdi notikt ar wihreem, kas kriht, Mak Mahons apnehmees pilnigi pehz litumeem isturetees un tadeht arī pret walstis šapulzi ne kahdus waras darbus neisleetot. Kara- pulkus pahrluhlodams wiasch sawā deenas-pawešlē teem pateizees par kahrtigu istureschanos un isšajis zeribas, ka tee alahj buhšot gatawi wīnam palihdiht, Franziju no posta isglahbt. Ko scho wahrdi ihsten nosihmē, israhdihs nahlotne.

Ahrsemju politika.

Peterburgā, jūnijā 1877.

Muhšu interešes, it šewi schi tahdā nopeetigā briedi kā tagad, stahw arī jo tuwā šakarā ar ahrsemju ahrigu un eeschigu politiku, tadeht apšlatifim ihsumā, kā tagad tahda ahrsemes politika isstatahs. Sahšim ar pašu tuwako, mums draudšigu Pruhšiju, kura mums no pagahjucha Pruhšchu-Frantschu kara pateizibu parahdā. Pa wīnu to laiku, kamehr Kreewija uš karu šataihjahs, arī Pruhšija atskaneja deesgan Kreewijai naidigas bahsis — kuras tomēr beidsot, aprahtas no dšelšchainās apdomigās walstis-politikas — aplūša, un pahrwehrtahs par firnigu draudšigu lihdszeetibu muhšu šwehtai leetai. Kā Pruh- šija wīnas leetas pa kahrtigu zetu eet, šem stingras nešchanbigas kon- troles, to redšejahm ih ta, kā ihsti schai bailigā azumirli, kad wīnas tautas noschalka, tad kad Kreewija pašlubinaja ilgi paredseto karu, kā tai pašā laikā firsts Bismarks šew atkauschānu isluhdsahs uš 4 meh- nescheem no darba lauka atkahytees, un laj gan arī wehl tagad wīnas šwarigakās darischanas eet zaur wina rokahm, tad tomēr schis atš ir ta dšihwakā leeziba no ta, uš zih drošcheem pamateem Pruhšijas eeschiga politika grunteta, ka wina latru azumirli gatawa, ih wīnu dšifakā meera uš laujas-lauku stahtees. — Turpreti, turpmat eewe- rojot Austrijas politiku, mehš atburamees uš dascheem klaudscheem eeschigigi un ahrigi. Wīsu pirms nostahdija Austrija pehz kara pašlu- dinaschanas pawairotu kara špehju pee Serbijas un Bulgarijas robe- schahm, ar to nošajjumu, kā tas wīns gan teekot tadeht darits, laj Serbija nejauktos eesch preekščā eesohjā kara, turpreti tatschu Ciro- pas walstju šapulze zehlušchahs tahs nejauchas domas, kā Austrija gan to tihai darijusi eeschigās šagraustas politikas šabad, bihdamahs no ša- weem nerimstohcheem naidneekem Ungareem, kuri newar un newar aih- mirst sawus agrakos lehnina laikus un tadeht arī beš šchanbišchanahs isleetos idewigu azumirli, Austrijas juhgu nokratit. Zo, kahds ee- mešis gan buhtu Austrijai, Serbiju atturet no tagadeja kara, scho tih koti apšpeestu tantu, kura preekšč ne ilga laika wehl zihnijahs uš nahwi un dšihwibu. Šeb waj Austrija aistura Serbiju no kara, Tur- zijas interešei par labu? Nu ja tā buhtu, waj Austrija aismiršji, ko

Kreewija 1849 gada wina darīja par glahbschanu, un ko wina zaur to Kreewijai parahda? Gan Austrija preefch Kreewijas ir wišds laikds (1853—56) par newehrtigu un nepateizigu iŕahdijusees, tad tomehr tahds atts no Austrijas pušes wina paschai wairak ŕlahde nekā labu dara. Austrijai newajaga aismirst, ka wehl weens, Italiija, winaš fotus apwatte, un gan laikam nekawesees wina atmatfat tos ŕahpigos zirteemus, ko ta no Austrijas pehdigds karōs zaur Franzijas peepalih dsibu dabujusi, un kā Italiija gaida uš tahdu azumirkli, tad Austrija tittu ar kaut kuru leelwalfsti karā ŕapihta, to parahda ari Italiijas draudŕigā iŕureschanahs pret Bahziju un Kreewiju. — Ari Italiijas eefŕhiga politika, kā leekahs, uš zeeteem pamateem nogruntejahs, kā to ari manija pee tahm leelajahm prozefionehm,*) kuraš weenā beenā atgadijahs un kur gan lihds 100,000 zilweku no abahm puŕehm dalibu nehma, bes ka kaut las waldischanai pretigs buhtu notizis, turpreti, kā awiŕes to apstiprina, weena partija otrai ar ihstu zeeniŕchanu zeku greeŕuŕŕahs.

Ar kahdu patŕahwibu Italiija nahkamibā rangahs, ko ari ŕa juhtam iŕ teem wahrdeem, ko Wiktors Emanuels ŕenata ŕihtneem pee apŕweizinaŕchanas iŕŕazijis, aihrahdidams it ŕewiŕŕhi uš to, kā wiŕŕch ar jautrahm azihm warot atŕatitees uš to laika gabalu no 30 gadeem, kura til leeli Italiijas ŕaweenoŕchanu paweiznadami atgadeeni noti kuŕŕhi, 30 gadi leelu upru un neŕchaubigas tizibas, eŕot Italiijas brihwibu apdroŕŕhinaŕŕhi. Paŕahjiba eŕot nahkamibas kihla.

Paŕreedami uš Spaniju, mehš tur atrodam to paŕŕhu agraŕu neŕtingru politiku; laj gan ŕhai azumirkli wiŕš klus un meerigs iŕrahbahs, tad tatŕchu gan war noŕtatit, kā ŕhis jaunajs Spanijas karalis ilgi neŕwaldis un neŕpehš wadit Spanijas eefŕhigu politiku uš ŕahrtigu ŕleedi, kā to redŕam iŕ pehdejahs — gan wehl laikā apŕpeestās rewoluzijas, kura gan bijuŕŕas plaŕŕahs ŕaknes, ne kā to eefahkumā domaja. — Jan ilgu laiku ŕhai no dabas til bagatigi apŕwehtitā ŕemē ploŕijusees breeŕmigi eefŕhigi kari un nemeeri, pee kureem atkal preeŕteri, ŕhee neŕchehligeē plehŕeji meera drehbēs, arween dsihwu dalibu nehmuŕŕhi, laudis rihdidami un muhŕŕigā tunŕibā turedami, lai wini nenahktu pee atŕihŕchanas, kā ari wineem ir teeŕiba brihwu ŕahwolkli eekem, zaur ko ŕinams preeŕteru wara uš wiŕeem laikeem pamafinatos. Zil toti neiglihtota wehl ŕhi tauta un zil maŕ wina eefpehŕ dalibu nemt pee ŕawas politikas, to noŕŕahrŕtam jo gairŕhi, tad eewehrojam, ka no teem 16 miljoneem eedŕihwotaju 12 miljonu neprot nei rakŕit nei laŕit! — Tas pats flogš, kureŕch Spaniju tunŕchā ne-atŕihŕchanas beŕdidinā noŕpeeŕch, guk ari uš Franzijas kruhtihm, laj gan daudš zitadā mehra. Tidandš, zil Franzija no weenas puŕes eefŕch ŕadŕihwes un tautas laizigas kā ari garigas atŕihŕhibas paŕh zitahm tautahm paŕh pazekahs, tidandš wint atkal no otras puŕes well atpakat tizibas formas un ŕho formu aiŕŕahwoji ŕem zitu tautu ŕwabadas, brihwprahtigas atŕihŕchanas. Nekurā tautā mehš neatrodam til brihwprahtigus (demokratus) un atkal til dedŕigus ŕwehtulus (ultramorus) weenus pret otreem alaŕch muhŕŕigā naidā un karā, un ŕchahs partijas ir til weenadas, kā drihŕ weeneem, drihŕ otreem palŕet wirsroka; ŕhodeem weena partija wirsroku paturejuŕi, un warbuht jau rihtu — ŕhi pati otrai, waj un ŕobus koŕdama zeku dod, zeb ar eeroŕŕheem roŕās ŕawas teeŕibas iŕkaro.

Bet pee wiŕa ta Franzija ir un paleet weena no tahm walŕihm, kura arweenu weeta, waretu ŕazit ta pirmā weeta, teel eeruhmeta Eiropas walŕijn ŕarpi; jau tadehŕ, kā wina alaŕch kā weens wiŕhš, tad wajadŕigs aiŕŕahwet ŕawas tautas teeŕibas, ar brihniŕŕhigu ahtrumu ŕawas eefŕhigas organifaizijas paŕchōs wiŕu bailigatōs laikōs pahrgroja, kā to redŕejahm Pruhŕch-Franŕŕchu karā, tad, komehr kara pulki patlaban uš kaujas lauka zihnijahs uš nahwi un dsihwibu — tamehr it kā, par ŕpehli wini nozehla keisara waldischanu un dibinaja republiku. Un tagad, ihŕti ŕhai azumirkli, zihnahs atkal ŕchahs partijas uš nahwi un dsihwibu; kas ŕin — jau warbuht komehr ŕhis rakŕts teel laŕitaja roŕā, war Franzijas eefŕhiga politika, un lihds ar eefŕhigu ari ahrigā, pawiŕam otradu weidu peeneem, un warbuht wehl gadeem war paŕŕahwet republika un winaš wara. No Franzijas ir wiŕu pirms un wiŕu wairak jabaidahs Eiropas meera uŕturetajeem. Uš ŕho Franzijas eefŕhigu un ahrigu politiku tad nu ari jo ŕinŕahrigi, it ŕewiŕŕhi ŕhai brihdi, ŕkatahš Anglija, waj ari wina preefŕch

ŕawa labuma newaretu ko darit. Lihds ar Franziju wina labpraht kaut ko leelu uŕkemtōs, jo wina labpraht atŕkatahš uš teem laikeem (1853—56), tad wina zaur Franzijas palihdsibu, Eiropas walŕts beedribā ŕewim til plaŕŕas robeŕŕas eeguwa. Anglijas politika ir pahrliziga un aukŕta, wina noŕkatahš, padomā, parunā kahdus wahrduš, gluŕŕhi tā, kā to dara leeli ŕpekulanti ni birŕŕas ŕapulzehm. — Labpraht wina mehds iŕpauŕt aplamas ŕinas par Kreewijas armijahm un winaš naudas leetahm, un tad zaur to wina neatrod daudš draugu, tad wina atkal runā otradi un draudŕigi tuwoŕahs ŕawam niŕnakam naidneekam, Kreewijai. Ka Anglija pehdigā laikā wiŕadā ŕinā draudŕigi Kreewijai tuwojuŕees, tas wairš naw ne kahds noŕlehpums un par to ari wina pate nemāš nenofarŕŕt; bet waj jau tadehŕ Kreewija ŕho draudŕigi paŕneegto roŕu ari war ŕirniŕgi ŕpeest? Kas war ŕinat, kahds politikas paŕweedeens war ŕho winaš laipno waigu atkal ledaini aukŕtu padarit? — ŕtaidri ŕinat waram tikai to, kā ihŕti ŕhai azumirkli, ari Anglija newar un neŕpehŕ zeltees pret Kreewijas nodomeem austrumā, un — kā ŕhini brihdi naw neweena walŕts tahdā buhŕŕhanā un nodomā, Kreewijai zekā ŕahŕtees, kura ŕew par ŕwehtu uŕdewumu turejuŕi to idealisku mehri, weenreŕš par wiŕahm reŕŕahm teŕŕu turet par Turzijas puŕimehneŕt, par wiŕeem teem nezilwezibas darbeem, kahdus ween wehŕture lihds ŕchim uŕŕimejuŕe zilweku zilts atminā.

Gravina Rahelis.

Wispaŕhiga data.

Muhŕu kara-wadoni.

Mehš domajam ŕaweem laŕitajeem pa prahtam darit, tos ŕhe ihŕmā eepaŕiŕŕinadami ar teem wiŕreem, kuru roŕās muhŕu tehwijas kara-ŕpehka wadiŕhana.

Geŕahŕŕim wispirms ar: **Kara-minisŕu Wiŕutinu.** Winam kā kara iŕrihtotajam, paŕcham pirmajam wajadŕeja ŕahŕt darbotees. Wina uŕdewums naw maŕš, ihpaŕŕhi, tad eewehrojam, zil plaŕŕha muhŕu tehwiija, zil leels muhŕu kara-wihru pulks, un ari to, kā tikai pee ŕahrtigi iŕrihtota kara ŕpehka kara laba ŕekme zerama. Bet Wiŕutins ir jau paŕiŕŕtams kā iŕmanigs kara-ŕpehka rihtotajš un ŕekmetajš, un ŕkatahš pee ofiŕeeru pa-augŕtinaŕchanas it ihpaŕŕhi uš to, ko katre mahzijeēs un ne wiŕ kā agraŕ, no kahdas ŕahrtas kureŕch zehleēs. Tapehž ari ŕem wina wadiŕhanas junkturū ŕkolas ir til tahtu uŕplaukuŕŕahs, kā tanis lihds 10,000 jaunu karewu mahzjahs. Wiŕutins wehl ŕpehka gabōs.

Deenwidu armijas wadoniš, infanterijas generalš Ne-pokoitŕŕiŕŕi ir no ŕemas ŕahrtas, tuwu pee 70 gadeem weš, bet wehl pilnigi ŕpehzigš un mundrš. Wiŕŕch ir tā ŕakot armijas ŕubrmanis, uš kura it ihpaŕŕhi tad ta leelakā zeriba, tad wehtra un breeŕmas drād. ŕautafijas karōs wiŕŕch deeneja pee infanterijas par leitnantu un iŕrahdijahš kā duhŕŕhigs karewš, tapehž to pahrzehla uš general-ŕahbu, kur tas lihds pat ŕchim deenejis. 1849. g. Ungarijā un Arimas karā wiŕŕch iŕpelniija leelu ŕlawu. Wiŕŕch ir toti mahzits un apŕehrigš.

Generalis Todlebens, ŕlawenais Sewaŕtopoleš aiŕŕahwetajš, ir dsimis ŕelgawneekš. Wiŕŕch ŕtudeereja Peterburgaš inŕŕineeru ŕkolā un 1838. g. eestahjahš armija. Wairak gaduš wiŕŕch pawadija ŕautafija un 1854. g. ŕrahdaja kā oberŕleitnants ŕem generala ŕahildera pee Siliftrijas apzeetinaŕchanas. No tureenes to aiŕŕubtiija uš Sewaŕtopoli, ŕho zeetokŕni no deenwidu puŕes preŕ eenaidneeku uŕbrukŕchanahm apzeetinat. ŕhe wiŕŕch zaur toti iŕmanigeem darbeem eemanotoja ne ween ŕeisara labpaŕiŕŕhanu un pa-augŕtinaŕchanu par generalmajoru un drihŕ pehž tam par general-adjutantū, bet ari eenaidneeku, Franŕŕchu un Angku zeeniŕchanu. Pee Sewaŕtopoleš wiŕŕch tapa eewainōis un tapehž nebija ŕahŕt, tad Sewaŕtopole tapa eekemta. Generalis Todlebens jau 60. dsihwes gadā.

Deenwiduš armijas artilerijas wadoniš, general-leitnants ŕirŕš Waŕakŕŕu. Wina wadiŕhanā ŕahw wiŕa artilerija, ihpaŕŕhi praktiŕkā ŕinā. Lihds ŕchim wiŕŕch wadija Peterburgaš kara-

*) 30 gadu walŕŕes-reformu ŕwehtti un 50 gadu pahweŕta jubileums.

apgabala artilleriju. Leelfirsts Nikolais, ar turu tam ka tuwafajam apakšneekam beeschi jafateekahs, winam dauds usfrozot. Firsts Ma-faksths tikai 42 g. wezs.

24. infanterijas diwisijas komandants, general-leitnants firsts Barclay de Tolly Weimarn ir tikai kahdus 40 g. wezs un komandeerē Peterburgas 24. infanterijas diwisiju. Kaut gan tas reti, ka kahda familija wairal ne ka weens flawens wihrs, tad tomehr pee firsta Barclay de Tolly-Weimarn'a tas otradi. Wina wez-tehws bija flawenais Keisara Aleksandra I. general-feldmarschals, kas kara ar Turkeem sem firsta Suworowa leelu flawu eemantoja. Weh-lesimees, ka ari wina wehl jaunais, bet jau beesgan flawenais dehla dehls ne masal flawas eemantotu.

8. armijas korpusa komandants, general-leitnants Ra-dezht ir pee 50 g. wezs un duhschjigs kareiwis. Winsch naw rada ar flaweno Austreeschu feldmarschalu Radezht, kuresch 1849. g. Sta-leeschus pee Nawaras uswareja.

Kaukasijas armijas Aleksandropoles korpusa komandants, general-leitnants Lotis Metikows ir wehl beesgan jaunus, bet duhschjigs kareiwis, ko winsch peerohdija ari zaur Ardahanes uswarechannu. Wina usdewums ir, ari Kars'a zeetofni uswaret, kas naw weeglis darbs, kad eewehro, zif stipri schis zeetofnis turejajs 1854. g. sem Angku generata Williams'a wadischanas. Zeetofnis tagad dauds wairal apstiprinats. Tomehr mehš tizam, ka tas ilgi ne-atturesees muhsu duhschigam kara-wadonim un wina kreetneem kareiwem. Wehlam wisem us to no firds dauds laimes!

Austrijas Keisars.

Par Austrijas Keisara dshwi raksta kahds Wisneets:

Muhsu Keisars*) ir „rihta zilwels.“ Seemas laika daudsfreis jau pulksten 3. un 4. atspihd is wina darba istabas logeem lampas gaisma un Keisars sehdu pilnigi apgehrbees pee ar papihreem apkreatu rakstama galda. Ka no jaunibas radis, winsch ar weenu pats ween apgehrbjahs. Tad dser pahri tases karstas, stipras kafijas, aisdeshina sawu mihto zigari — toti stipru sorti, ko saldati mehds smehket. Preeksch Keisara zigareem nenem neubht labaka tabaka, tabaks tikai teet ruhpigati un labati zigara sagreests. Un nu eet pee darba. Winam koti laba atmira, ta ka tas daudsfreis, kad tam kahds ministris kahdu leetu zek preekscha, it nejanfschi eekriht siarpa: „Sa, mans mihlais, waj tas naw pret scho jeb to likumu? — kuru tas tuhlu no galwas pasaka. Pulksten 8 jeb 9 top brofasts usfoks un tad eefahkaks waj nu kuhdseju fanemschana, jeb ari Keisars isjahj kahdu kara pulku apluhkot.

Ari pee kauschu fanemschanas walda leela kahrtiba. Kas liste eerakstits, top isklauschinats, kas ne, taj gaida lihds nahloshaj reisat. Winsch klausahs usmanigi, ko kairis runa, jautu ari un reisahm peesihme us listes. Schee Keisara peesihmejumū ir diwejadi, „leelais“ un „masais.“ Kam Keisars „leelo“ peesihmejumu peeseek, ka lahgschana top ispidita, ja ween ta ispidama. Kam „masais“ peesihmejums, to noraida pee peederigas teefas, kurei usdod, to leetu smalki ismeklet. Par wisahm leetahm ar Keisara „leelo“ peesihmejumu winam ja-eesuhtha fina, ka leeta pabeigta. Kad wiski isklaufiti, tad Keisars galwu firsnigi palozijis pee-ek pee rakstama galda un nem dtru listi, kur ussimeeti tee, kas gaida. Tas noteek par sihmi, ka isklaufitee atlaifiti.

Pehz schi darba dauds reis wehl ir ministru sehdeschanas waj familijas apspreechanas waj ari farmaschanahs ar Keisara privat-anuifschu pahrwalditajeem, us kureem Keisars tapat usmanigi klausahs. Preeksch pusdeenas winsch wehl isjahj us lauka. Chdeeni ar weenu ir koti prasti, kahdus us laanteem bruhke, it ihpafchi preeksch Keisara pascha. Ar weenu ir pee galda tikai tuwatee Keisara familijas lozekli, pee tam ehdeeni top ahtri mainiti un mas runats. Pehdeja laika Keisars mihl, ka wina dehls ar wisem reisa ehstia. Winsch farou

*) Franzis, Jofers I. Kahrliis, dshim. 18. aug. 1830, walda no 2. dez. 1848, apprez. 1854 ar Elisabeti, ds. 1837, Baireu herzoga Jofera meitu.

dehlu, kronprinzi Rudolfu, un prinzeke Giselu koti mihto. Dehla mahzibas stundās winsch dauds reis bija klast, netruhka ne pee weenas pahrbandischanas un pa reisai ari pats jautaja.

Leels medineeks buhdams, winsch pats ari sawu dehlu mahzija medit, pee tam prinzis nedrihtsteja ne no tahs glaumalas telas baiditees, nedj ari par rihta agrumu jeb par gruhumu schehlotees. Tapat ir Keisara istabas un leetas bes kahda leeka gresnuma. Pehz pusdeenas Keisars ar weenu kahdu brihtinu lasa ar ihpafchu usmanibu awises. Ir atgadijees, ka Keisars pats norahjis zensuri, ka ta kahda awise bija kahwisi netainigus stahstus waj personikas aismemschanas un lamaschanas usnemt.

Wafarōs pa reisai apmekle teatri; bet wairal noteek, ka familija sawa starpa dser tehju. Akurat pulkst. 9 eet gulet. Pat kad Keisars teatri, winsch mehds ap scho laiku teatri atstahj. Wina gulta ihsti ka saldatam. Gulot Keisars leekof wirsejo palagu, par kuru prasts wilains dektis pahrlahs, gar mahlam un kahjgala zeeti aifpraufts. Apaksha sem palaga tikai breescha ahda paklahia, no pehseem ne mehsts. Gewehrojama sche tikai ta leelata tihriba.

Auffaimneziba.

Atbilde J. U. fgam us wina jautajeenu (ft. B. S. Nr. 19.)

To padomu, par famiklejuchas labibas atlaboschannu zaur smalki sagruhstahm oglehm, biju gan, ka redjams, druzjin pahhu kopā fanehmis. Gribedams tahda wihsē „Balt. Seml.“ wairal ruhmes aiftaupit, es ari peemirju peeteikt, ka miklo labibu wajaga preeksch ogtu klast peejauchanas ischahwet.

Kad nu Zuhš, zeen. J. U. fgs, ar daudseem semkopeem un saweem nahburgeem pee scha padoma pateefibas schaubatees, tad zaur to ir noprotams, ka Zuhš to efat otradi sapratufchi, tas ir, Zuhš domajat miklajai labibai papreekschu ogles klast peejauch un tad tikai to list schahwet. Ka tad tai ogtu putekki klast palifs, tur Zuhš pilniga taisniba, bet ka tee, kad labiba buhs sawa, wehjam lihds aifees, tur atfal man buhs taisniba. Es to pehz kahda wahzu laifraksta padoma pats esnu ismehginajis (lai gan tikai majuma) un par derigu atradis. Labiba, kad ta pahri nedetas ar oglehm kopā stahwejuse, gan isftatahs tumfcha, apfesejuse, bet zaur feetu (fretuli) laifshot, tai top ogtu putekki atfal atbruzinati, ta nu lihdsinajahs gandrihs pilnigi tihrai labibai un, ka jau kluwu fazijis, ir ari preeksch baribas it labi leekajama.

A. Mertens.

Stunstigee jeb pehrkamee mehli.

Politiski-ekonomiska druzjina no G. Mathera. (Turpinajums.)

Mehs pagehrejahm, ka neweens kopmanis nepahrdotu tahdus stunstigus mehslus, kas no kihmiskas stanzijas naw analiseereti jeb ismekleti, ka promes us scho noluhku klastu nonemtas no wisa laiwās lahdbina, eekam tas wehl islahdets; ka katrs kopmanis pirzejam usrahditu min. stanzijas analifes rakstu, un ka bes ta lai neweens pats ne kahdus mehslus nepehrt.

Un kahdu grehku Ziegler k. bija padarijis? Nu, winsch bija tas pirmais, kas muhsu preekschitumu peenehma un pahrdewa mehslus tikai pehz politehnikas kihmiskas analifes, to isfludinadams „Balt. Semtopi“, lai kaudis jahktu eepasihtees ar scho jauno mehraulku un fargu pret krahpschannu. Wehlat tapat darija Zeligawas kopmans Heptera k. Zits nofeegums mums no J. k. naw jinams.

Un schi darba deht muhs abus gruntigi nolamaja! Sinams, no politiski-ekonomiska stahwolka luhfojot bes tahdas lamaschanas un kauschu sagrosischanas tautas faimneziba ihsti newar usfelt!

Ir ſhogad mehſ ſkunſtigo mehſlu leetā ne-eſam rokaſ klehpi turejuſchi. Kā turpmaſ redſeſim, mehſ Rihgaſ polit. ſihmiſtai iſmekl. ſtanziſjai eſam preekſchā liuſchi, lai analiſeſ raſtuſ turpmaſ neween Waſzu, bet ari **Latweeſchu walodā** iſdod, tadehſ ka ta leelakā pirzeju daſa ir Latweeſchi, kaſ wahziſki nemahſ. ſchiſ preekſchlikumſ ir peenemſ, wajadſigōſ ſchematuſ mehſ eſam pahrtuſkojuſchi un tee jau ir drufati, ta ka no ſchi brihſcha katſ Latw. ſemlopis, ſkunſtigōſ mehſluſ pirſdamſ, patſ ſawā mahteſ walodā warehſ laſit politechnikaſ leezibaſ raſtuſ par pehrtamo prezi. Ka ir ſchi grehſka dehſ muhſ daſchi atkal nolamahſ, ir patſ no ſewis protamſ, bet mehſ eſam pahrlleezinati, ka Latw. tauta par ſchahdeem jau ir ſpreebuſe un ir turpmaſ winuſ noteſahſ ar iſpeluitu ihgnumu.

Zitāſ ſemēſ, kur ſkunſtigōſ mehſluſ daudſ wairaf iſleeto, ſchiſ jautajumſ, kaſ mums wehl jaiſkaro, jau ſen ir ta ſakot pahrwarets grehtumſ, ka Anglija un Waſzija, kur beſ uſraudſibaſ un ſmaltaſ iſmekleſchanaſ no ſemlopibaſ beedribu un mehginatſchanaſ ſtanziju puſeſ pawifaſ it ne kaſdi mehſli wairſ neteek pahrdoti. Ja, beidſamā laika Waſzija pat waſtiſ walſdiba ſcho preekſch ſemlopibaſ atihſtiſchanaſ til ſwarigu leetu nehmuſe ſawā roka. Tur ir ta weenigā mehtraukla ſihmiſta analiſe un ſwarſ. Pee mums ſcho weetu daudſreiſ wehl iſpiltba paſchreffame, t. i. ſtudinajumi, kur kopmanis patſ ſewi uſteiz un lai tee muhſ nenowiltu uſ ſchliheem zekeem, tad mehſ ja daudſ bijam eeraduſchi taħduſ kopmanuſ meklet, kaſ ir — uſtizigi. Uſtiziba ſchint leetā ir ſoti ſtaipiga leeta un beidſot ta pee prezeſ pirſchanaſ, kuraſ ihpaſchibaſ mums paſcheem naw pahriſhtamaſ, taſſchu wairaf it ne kaſ naw, ka wahjiſch ſpeekiſ aklam. Kad ſirgu pehrt, tad to paſchda, lai redſ waj naw klis; reekſtuſ ber uhdenſ, lai redſ waj tee naw beſ kodola; labibu pehrtot neluſko uſ labu iſſtatu, bet uſ ſwaru; pat ſiwenu nemehdi maifa pirkt, un pee andeleſ ar ſuperfoſſateem, kur mehſ wairaf ne ka 200,000 rubtu par gadu iſdodam, lai mehſ palaiſchameeſ uſ pahrdeweja uſtizibu, t. i. lai mehſ eimam titai pee ta, kaſ jo ilgati ar ſcho iſbewigo prezi andelejeeſ un tadehſ no mums bagatſ paliziſ! Waj te kaħdſ praħtſ? Zeb waj maſakaiſ newar ſazit: kamehr weenſ ſikku kuptſchiſ pilſehtina, kamehr pee ta japehrt, waj grib waj negrib; bet kad peenahſ wehl ziti, tad wina ſeena laikſ drihſ ir „pagalam“ un pret to breeſmigo ſpehku, to par konkurenzi noſauz, winſch titai wehl ſawu beidſamo trumpi war iſſpehlet, proti ſawahm nelaiku kundehm ar aiſſmatofſchu baſſi ſewi par „uſtizibaſ wiħru“ uſleelit un pee tam ſawuſ konkurentuſ par blehſcheem un krahpneekeem noſaukt.

Nebuſ peemirſt, ka muhſu ſuperfoſſatu pahrdeweji paſchi toſ mehſluſ netaiſa, bet leek pahrwetſ iſ ahrſemehm, wiſwairaf iſ Anglijaſ un ka winu roka taſ it nebuht neſtahm, zif prozenteſ foſſora ſchahbeſ, ſlahpekla re. tanis ir. Anglijaſ fabrikanti teem aprehkina kopā wiſu ſuhtijumu uſ til un til podeem foſſora ſchahbeſ re. til un til naudaſ, — par kaħdu zenu wini ſcho prezi ſchē pahrdod, taſ fabrikanteem ir tihri lihdi daudſ. Pee zenaſ noſaziſchanaſ ſinamſ neween prezeſ wehrtiba, bet ari fraktſ nauda, pahrdeweja pelna un zitaſ iſdoſchanaſ ja-eewehro, kuraſ kopā it nebuht til maſaſ naw, ihpaſchi kad eewehro, ka daſchi ſuperfoſſatu pahrdeweji ihſā laika bagati wiħri paleek. Tahlak: neweenam fabrikantam naw eeſpehjamſ, taħduſ mehſluſ taiſit, kuroſ uſ mata buhtu til daudſ weelu eekſchā, zif wehlahſ, — alaſch ir ſtarpiba waj uſ preekſchu, waj atpaſak. Tadehſ alaſch weenadu prezi neweenſ mehſlu kopmanis newar dabuſ*) un kad winſch tomehr wiſuſ ſawu mehſluſ par weenadu zenu pahrdod, tad jau patſ no ſewis peerahdaſ, zif ſtaipigſ ſchē ir taſ wahrdſ uſtiziba. Weidſot ir ſkaidri peerahdamſ, ka daſchi fabrika ſuperfoſſata weeta zitu ko, par peem. ſmiltiſ, pahrdewuſchi, ka taſ ihpaſchi Amerika peenahſtſ. Ka uſ muhſu puſi ari taħdi wanſtarn jeb wehja ſuperfoſſati uſkliſt, lai gan warbuht ne tihraſ ſmiltiſ, peerahda ſkaidri un gaiſchi Rihgaſ politechnikaſ mehginatſchanaſ ſtanzija.

*) Behn mehſ uſrahbijahm, ka kaħdſ pilnigi uſtizigſ kopmanis bija paraktiſiſ ſuperfoſſatuſ ar ne maſak ka 12% kuhſt. foſſ. ſchahbeſ un bija dabujiſ taħduſ, kaſ titai ap 10% ſatureja, ta ka tee bija joſajauz ar daudſ augſprahdigateem, lai taħſ 12% iſnahſ. — Weſ tam mehſ eſam no diwi kreemeeſ ſihmiſteem tituſchi pamahzi, ka prozentu ſtatu pee mehſlu laiſchanaſ ne kad eeſpreekſch ſkaidri newar noſazit.

Rihmiſka promeſ ſtanzija pee Rihgaſ politechnikaſ deſnahſ pehſ ta teizama mehrtka, ſemlopjeem pehſ ahrſemeeſ preekſchſimeſ pilnigu droſchibu gahdat, ka tee ſkunſtiguſ mehſluſ pirſdami nepeekrahpijehſ jeb neteek peekrahpti. To panahſ, kad — ka mehſ pehru jau mahzijuſchi — no katra laiwaſ lahdiua, kaſ iſ ahrſemehm ſchē atnahſ, teek prove nonemta wiſlabat tuhliſ no wiſa laiwaſ lahdiua, waj ari, kaſ jau tiſ labi wairſ naw, ſpiħleri, bet alaſch eekam no ſchiſ prezeſ wehl kaſ pahrdotſ. ſchi prove ur teek kimikſti iſmekleta un pehſ tam, zif foſſora ſchahbeſ pr. labi **kuhſtoſchaſ** foſſora ſchahbeſ, kaſija waj ſlahpekla tam pehſ, kimikſtaſ iſmekleſchanaſ jeb analiſeſ atrod, teek iſrakſtita leezibaſ ſihme, kura katram kopmanim uſ pirzeju pagehreſchanaſ ja-uſrahda un pee tam ja-aggalwo, ka peeſolitee mehſli teekſcham tee paſchi ir jeb naw iſſtati, ne ka analiſeſ leezibaſ peeſihmetſ. Lai laſitaji ar ſchahdu leezibaſ ſihmi, ka ta no ſchi brihſcha par katra analiſi ari Latweeſchu walodā kuraſ iſdota, jo tuwaki mahzitoſ eepaſihteſ, tad mehſ to te leekam nodrukaf. Ta ſtan ta:

Semlopibaſ ſihmiſtaſ	Mehſlu-iſmekleſchana No
iſmekleſchanaſ-ſtanzija	
pee	
Rihgaſ Politechnikaſ.	
Rihgā,	187
No	
	ſgam.

Ta prove (zaurmehra=prove).....

.....

pehſ ſihmiſtaſ analiſeſ jeb iſmekleſchanaſ iſrahdiua, ka tanis mehſloſ, no kureem ſchi prove nemta, atrodahſ: mitrumſ (kaſ iſſchuwa zaur ſakarſchanaſ lihdi 100 graħdeem pehſ Zeliuſ) prozenteſ **kuhſtoſcha foſſoraſchahbe** nekuhſtoſcha pawifaſ foſſoraſchahbe **kalijiſ ſlahpekliſ** (Stickſtoff) kurſch iſtaifa, ja to aprehkina amoniakā ſehra (ſehweleſ) ſchahbe amoniakā pelni (kramaſchahbe, ſmiltiſ) (iſmekleſchanaſ ſtanzijaſ paraktiſt)

Zaur to, ka mehſluſ pee mums beſ kimikſtaſ analiſeſ no politechnikaſ ſtanzijaſ ne maſ nepahrdotu, ne maſ no laiwaſ ne-iſlahdefu, eekam prove naw nonemta, raſtoſ wiſpirimſ jau ta droſchiba, ka muhſu ſemē taħdu mehſlu it ne buht naw, kaſ nebuhtu iſmekleti. Dtrſ labumſ, kaſ zaur to zeltos, buhtu taſ, ka katſ pirzeſ politechnika pehſ tur weſtaſ liſteſ it weegli waretu pahrlleezinatēſ, kurſch kopmanis andelejahſ ar weegliu, kurſch ar labatu prezi, jo zaur zaurim nemot no ſmiltiſchu peebehrſchanaſ ſpiħleri re. ir daudſ maſak jabihſtaħſ, ne ka no weegliſ prezeſ paraktiſchanaſ un eewechanaſ. Weentahrt ſkunſtigee mehſli teek leelā kopā ſpiħlerōſ ſabeħrti, pat lihdi greeſteem, ta ka nemaſ naw eeſpehjamſ toſ wiſzauri ar nederigahm leekahm ſajaukt, otruhahrt taħda ſajaukſchana it drihſ naħtu pee gaiſmaſ un ja ari ne, kopmanim tomehr titai maſ ko lihdiſetu, jo winam taſſchu ja-aggalwo pehſ analiſeſ uſrahbijuma un ja-aiſmaſka ſchahde, ko tagad it weegli war peenahſt, ka mehſ turpmaſ redſeſim.

Bihdi ſchim Rihgaſ kopmani wiſwairaf paſchi ſihmiſtai ſtanziſjai eeſuhtija mehſlu proveſ; waj ſchiſ proveſ, bija nemtaſ no laiwaſ lahdiua, waj iſ ſpiħlera, jeb waj taħſ titai ka proveſ no ahrſemeeſ atſuhtitaſ, — to ne ſihmijaſ ſtanzija nedſ pirzeji nedabuja ſinat un tadehſ pirzejeem eemeſlu bija deeſgan, ſchaubiteeſ un bailigeem buht. Kā mehſ jau pehru 14. num. peeſihmejuſchi, 1875. gada diwi taħdaſ

superfossatu prowes min. stanzijai bija eesuhititas, kurās ne smakas no fossora stahbes nebija! Mehš tizam, ka tahdus mehslus muhfu kopmani naw lifufchi eewest, bet galwot un swehret par to mehš tatschu newaram un tā ari superfossatu pirzeji nē. No 14. oktobra 1875 lihds 18. augustam 1876. Mihgas kihmistā stanzijā pehz listes, fo ta mums laipnigi peesuhitijuse, pawisam ir ismekletas 45 mehslu prowes, no kurahm

- a) no laiwās nemtas — 15 (5 Ziegler un beedr., 4 P. van Dyl, 4 Stieda, 1 G. W. Tode, 1 Höpfer Zeligawā)
- b) no dselszefa wagoneem 1 (Ziegl. un beedr.)
- c) no spihkereem 10 (P. van Dyl 4, Ziegler 1, J. Bahrt 5.)
- d) eesuhititas 19 (pa dakai no kopmaneeem, pa dakai no semkopjeem)

kopā 45.

Bet kahda starpiba atronama starp teem mehslu, kas šhe analiseereti jeb kihmistā ismekleti! Kad tikai superfossatus ween eewehrojām, kurus wiswairaf jeb pee mums lihds šhim tik ween kuhstoschas fossora stahbes deht pehrt, tad atronam tahdus, kurās tik fo pahri par 10% lihds pat tahdeem, kurās pee 20% kuhstoschas fossora stahbes atronahs, tā ka šhee beidjamee diwi reis tik daudš wehrti, ne ka tee pirmajee, un wisus lai pahrdod un pehrt par weenu zenu!

No tam ween jau redsams, zil swariga, zil notigi waijadšiga ir analise, jo tikai zaur to waram dabot sinat, kahdu prezi mehš pehrtam, kahda mums teef peedahwata. No šhe ustiziba lai lihds, kur tikai škaitki war taišnibu isdot? No te palihds pašča waj zita usflaweschana, ka tas un tas kopmanis pahrdodot labus mehslus un esot ustizigs, kur tik lehti war starpiba no 50% gaditees, ja kur pat bes kopmana sinas un gribas, ja analise nenem palihgā, loti weegli mehslu no ahrsemehm war eewesti kluht un andelē nahkt!

Lihds šhim Mihgas politechnikas kihmistā stanzija pati skunstigu mehslu andelē ne-eejazahs un analiseereja tikai tos mehslus, fo tai eesneedja, waj no kureem wina pate us kopmana kuhgšanu prowi nonehma. Bet, kā mehš jau angšča issta drojufchi, Mihgas andele ar šcho prezi patlaban jau ir loti seela palituse un tadeht tai us wisu wihsi waijadšija jo kahrtigalus pamatus list, weenfahrt lai ta us šheem pamateem kahrtigi un plafchati waretu usfelt, otrufahrt lai semkopji tiktu aissargati no krahpšchanas (Uebervorteilung). Šhee pamati ir weenweenigi un tikai zaur to panahkami, ka wihsi mehslu pahrdeweji un taifitaji padodas kihmistā analises stanzijas pastahwigai usraudšichanai, tahdā wihse, ka tee ne pahrdod ne kahdus mehslus, kas no minetas stanzijas pehz prowes no laiwās naw analiseereti, it kā tas ahrsemēs jau sen noteef. Tadeht mineta stanzija zaur ihpaschu fludinajumu no 21. aprila 1877 usazinaja Mihgas kopmanus, kas ar skunstigeem mehslu andelejahs, ar wina, proti ar stanziju, šchahdu lihguumu noslehgt:

- 1) „Sem kihmistā stanzijas stahwofchi kopmani apsolahs, skunstigus mehslus tikai pehz šchihš stanzijas analises pahrdot, t. i. sawu prezi apshmet, zil prozentes kuhstoschas fossora stahbes, šlahpekta, kalija zc. tanis atrodahs pehz kihmistā stanzijas ismekleschanas un apleezibas, un ka wini pirzejeem par šcho procentu škaitu galwo.“
- 2) „Katrām pirzejam, kas ne mafak kā 30 pudu (tahdi 5 maifi) skunstigus mehslus no tahda kopmana pirzis, kas sem stanzijas usraudšibas stahw, ir ta teesiba, no kihmistā stanzijas bes mafkas pagehret pahrluhstoschanas analise no tahs prezes, fo wihšch pirzis, tomehr prove tā nonemama, ka ta aba rittigi no teem mehslu noneemta, kas pahraugami.“

1) „Ja zaur pahraudšibas= jeb kontroles=analise peenahkt, ka preze ir wahjaka, ne ka kopmanis par to galwojis, tad pahrdewejs ir peespeests, pirzejam pehz eepreleschija flaidra nolihguma stahbi pilnigi atlihdsinat.“

To kopmanu wahrdi, kas šchahdu lihguumu noslehgs, tiks pašfludinati awihes.“

Tā tad nu zaur šcho preeschikumu tas Gordius'fa meigs, fo Ana-Lihses šchwakee eenaidneeki us muhšchibu domaja par ne-atraifamu

padarit, ar Mihgas polit. kihmistā stanzijas Aleksandrajebenu it peepešchi ir pahrzirts un Don-Richotes kawaleeri ir walti zihuijufchees „us dsihwibu un nahwi“ pret wehšjudmalu špahrneem.

Lihds šhim tahdu lihguumu ar politechniku ir noslehguofchi šchahdi Mihgas kopmani:

- 1) Goldschmidt un beedr.,
- 2) J. Martinsons,
- 3) Hermanis Stieda,
- 4) Ziegler un beedr. (stat. ari „Balt. Semt.“ flud. № 23.)

Tagad nu skunstigo mehslu pirzejeem wihsi wejee pahrtari jaleef pee malas un ja-ismahzahs no galwas tikai šhee broschibas=bauschki:

2.

Tew nebuhs no zita kopmana skunstigus mehslus pirkt, ka tikai no ta, kas ar Mihgas pol. l. stanziju to angšcho lihguumu noslehdsis un stahw sem winas pahraudšichanas (kontroles).

3.

Tew nebuhs tahdus mehslus pirkt, par kureem kopmanis tewim šaprotama waloda ne-usrahda stanzijas analises=raftu un par kureem kopmanis negalwo, ka tee teescham tee pašchi ir, kas analise apraštiti.

Tew buhs pee pirschanas ar kopmani lihguumu noslehgt, ka wihšch tewim — ja pehz kontroles=analises israhdisees, ka pirktā preze ir wahjaka ne ka galwots — atlihdsinahs truhkumu

- a) pee kuhstoschas fossora stahbes tik un tik kap. par mahrzinu.
- b) „ šlahpekta ” ” ” ” ” ” ” ”
- c) „ kalija ” ” ” ” ” ” ” ”

4.

Tew buhs ar sawu kaiminu šarweenotees un ar to kopā mehslus pirkt, lai pirktā preze wis mafakais 30 pudu istaifitu, ka tu pahraudšibas=analise wari par walti pagehret.

5.

Tew buhs pee prowes noneemšanas pahrdeweju jeb wina weetneeku peesaukt klah, ka tas kad prove noneemta, to ar sawu sehgele war aissehgelet, lai wehlat nezekahs šchaubischanahs.

6.

Tew nebuhs ar mehslu pirschanu wihai nofawetees, lai tu sawu labumu kahrtigi wari wehrtā neml.

7.

Tew nebuhs pašcheklami un nelgu fludinajumus, ta pat ari ne usteifschanas, neds smahdeschanu eewehrot, ar wahrdu šafot: tew nebuhs wiltigeem praweescheem tizet, bet tikai šchos bauschkus zeenit un godā turet, ka tu neteezi peekrahpts un ka tu par taweem grubteem publi-neem un sweedreem eemanto taišnus un kuplus anglus.

8.

Tew nebuhs kopmanim praft: zil pee Sums mafkā maifs to un to mehslu? bet jantat: zil Sums nemat par mahrzinu kuhstoschas fossora stahbes, par mahrzinu šlahpekta, par mahrzinu kalija zc. tanis un tanis mehsls?

9.

Tew buhs alafch tahdus mehslus pirkt, kur wiswairaf no tahm 8. baufti minetahm weelahm eeschā, un newis kur to mafak, jo mehslu maifs ar wahju prezi ir alafch dargaks, ne ka angst=prozentigi mehslu.

10.

Tew buhs arweenu jo wairaf šahkt tahdus mehslus pirkt, kur ari šlahpekli atrodahs, jo ar fossora stahbi ween taweem laukeem nepeteef.

Mihgas politechnikas dozents, kihmistā stanzijas preeschneeks G. Thoms, jau senat Wahju rafšos semkopjus us šcho 10. baufti darija usmanigus, peerahdidams, ka ahrsemēs semkopji jau sen no tam pahrlučinajufchees, ka tee wisderigatee un semigatee superfossati alafch ir tee, kur bes fossora stahbes ari šlahpekli (Stidstoff) eeschā, tadeht ka stahbi abns pageht. Muhfu mahzitee semkopji šcho zaur sinatnifku ismeklescham apstaprinato atradumu ari jau eewehro, bet ne wis tā muhfu mafee semkopji, kas arweenu wehl bija nekunnigas reklames (usflaweschanas) pawadā, ne maf neprafidami, fo wina lauki ihsten pagehr un fo wini skunstigōs mehsls ihsten pehrt, wineem pee-

tifa, kad tik skunstīgus mehļus pirka, un jo lehtāki sinams, jo labāki. Beidzot wehl pēfihmejušči, ka kumijas stanzija (Rihgā, politichnitas augstskolā, jāpēctēzjāhs pee dozentā G. Thomā f.) par kumisku analīzi, ko kachās uš ņawu rofu grib dabot, ņchahdas zenās nem: tad ja-ņmeklē, zīt kuhstofchās soffora ņchahbes — 3 rubli,

" " " ņlahpekļa
un ka preekšč prowēs ja-eesneedš wefela mahzina, — mehš nu nah-foščā num. warešim apluhkot peerahd iščhanās-ņhdieffus, zaur ko wišs tas, ko mehš ņemfopjeem par eewehroščhanu ņchini leetā ņazijušči, ņchaidri un gāiņchi peerahdahs.

Breekšč ņarkana krukta.

redakcijai nodoti no Kurščhu (Kuršjeten) pagafša zaur Dhe. f. 91 r. 90 kap. un 37 palagi, 34 trekli, 2 audefļa gabalini, 67 dweeki,

1. wadmalaš gabals, 4. wilainēs, 25 p. pirkštairu zimbū, 10 p. ņeku, 5. p. wilatay, 11 p. pušwīl. preeweta. Redakcija.

Atbildēs.

Rihg. Latw. beedr. pr. K. K. Zuhšu rakstu, zīt tahtu tas uš tē tur iņ-ņchaidrotu leetu ņchmejāhs, mums truhstī eemešļa ne-ufnemt, bet ka mehš to daku, ņas nepeeklahjigā wišē ņchihš lapas redaktori aifnem, newaram uņnemt un ne-ufnemšim, ir pats no ņewis ņaprotams. Tadehš Zuhš buhšit tik laipni 1) mums ņinu laist, waj Zuhš meerā, kad ņcho beidzot minētō daku ņrihstējam? 2) tōš mahrbus, ņas ņchihš lapas redaktori apbehdina, zaur wehstulī atnemt atpatat. Redakcija.

Atbildošchais redaktors un iņbewejs: G. Mather's.

S l u d i n a j u m i.

Arflus,
iņ koka un diņeles, tā: **Adlera,**
Sohenheimera,
Anglu un Sweedru;
„Buckeye“,
Amerikas ņahles un labibas plau-
jamahs maščines;

kutamahs mašč.

ar ņiņtehm un ņiņteem: labibas ņihriņcha-
nas- un eņfeku-maščines, un **Muston**
Proktora lofomobiles un kutamās mašč.
pahrdob
Ziegler's un beedris,
Rihgā, pils-eelā Nr. 19.

Langdales Superfosfatu

teescham iņ fabrikas Anglijā **Mufastles** pilschēta pahrdodam no leghera un ari peenemam pasteleņchanaš uš leelahm partijahm ar apgalwoščhanu par ņaturu pehž Rihgas palitechnikumā iņmekleņchanaš.

General-agenti preekšč Kreewijas

Goldschmidt un beedr.,

Rihgā

uš leelās pils- un kiter-eelas ņuhra.

Semfopjeem paņinoju,

ka mana fabrikā war dabuht par peeklahjigu zenu un ar galwoščhanu pehž Baltijas politichnitas pahraudšchanaš stanzijas analiņchm: **Kaulumiltus, superfosfatus, kalifahli, kainitu u. t. p.**

Preekšč dšels un tehrauda ruhdiņchanaš pulwēri ņamaltus ragus.
Wehmeri, mahšberi u. z. amatneeki war dabut lihgaleru par 1 rub. 60 kap. lihš 2 rub. pudā.
Preekšč barokku un audņejanu lopu ehdiņahchanaš kaulu miltus.
Ari peenemu apstleņchanaš uš Anglu- un Wahzu-superfosfateem, wiņahm guano fortehm u. t. p. un apgalhdaju ar procentu apgalwoščhanu par mehrenato tirgu. Tē ņas pee manis pehņel wairat ka 200 pudus weenā, reišā war uš mana reņhina list politichnikumā pirkto prezi pahraudšit.

Richard Thomson

Rihgā.

Fabrika ahrpušs **Zahna** wahreem pee uhdensņkunņtes.

Ziegler un beedr.

Rihgā, pils-eelā Nr. 19

superfosfatus,

pahrdob

kaulu un kali-mehļus

apafšč politichnitas ņihnijās iņpehdiņchanaš stanzijas pahraudš-
chanaš, tura pirzeem, ņas wairat ka 3 birkawus uš reiš nem,
mehļus par wēlti analiņseerē.

G. Sieslač'a

grahmatu- un biščhu-drufatawa

Želgawā, pee turgus-plaščha

uņnemahs wiņadus darbus preekšč priwateem, pagafšu wal-
dibahm un pagafšu teescham ņagatawot, tā:

Marginalus, aktiwahstus, magafšinu tabulas un wiņa-
dus zitadus formularus, labakōš iņņrahdahumōš un par
lehtalahm maščahm.

Tahtat: **Kriņtibus, prezibus, laulibas- un kaņhu-biņetes.**

Dales-biņetes un t. pr.

Wīnu latwīņu grahmatu pahredošchana.

Preekšč ņahdas mafas muiņcheles Žel-
gawas tuwumā top nonneeks jeb pirzeis
meklets. Tē ņas ņcho muiņcheli wehletōš
nomat jeb pirk, lai eesufsta ņawu adreņ
ņem **T. C. Hugo** Langewiņa ņlubinajumu
eņpedižijas ņantorim Rihgā.

Wirmdeenās, treschdeenās
un peekdeenās ņarem taņku
un auščhu ņimneetus.

Dr. Voorten's

Rihgā, leelajā taleju-eelā Nr. 2.

Preekšč lauzineekem.

Skolas behrni atron labu forteki ar
pahrtīlu pee kreetmas uņraudšchanaš.
Kur un pee ņahdas notaiņņchanaš, to
dabon ņinat „Balt. Sem.“ redakcijā.

ar kuraņhm **Kursemē, Wīdsemē** un **Žgau-**
nijā wairat ka 120 muiņchās ņrahda un
turas pee wahrda war peefauht,
pahrdob

F. van Dyk Rihgā.